

ODZE GYÖRGY
SZERELEM,
amihez kevés egy élet

ODZE GYÖRGY

SZERELEM,
amihez kevés egy élet

KAS KIADÓ

Szerkesztette
Lukács Tamás

A borítóképet készítette
Odze Katalin

ISBN 978-615-6915-84-9

Minden jog fenntartva

© Odze György, 2026
© KAS Kiadó, 2026

Ha alaposan visszagondolunk a múltunkra, találunk ott egy pillanatot, ami megváltoztatta az életünket, ami átalakította, és új irányba terelte a sorsunkat. A változás lehet tudatos vagy véletlen; lehet, hogy boldogabb időszak következik, az is lehet, hogy szenvedés vár ránk, de már nem fordulhatunk vissza. Ez lehet egy kimondott szó, egy viszonzott pillantás – de lehet egy hosszú délután, akár egy hét is, vagy évek, mikorra a sok, látszatra jelentéktelen apróság egyszer csak megérleli a változást.

(Bhagavad-gíta, a hindu vallás egyik alapforrása)

भगवद् गीता

2010. szeptember 6.

Hétfő

Frank nem szeret zoknit vásárolni, sőt egyenesen fárasztja. Tudja is magáról, hogy az ilyen hétköznapi kötelezettségek fárasztják a legjobban. Képes volt órákig gyalogni, és szívesen biciklizett is, tudott éjszakákat tölteni a sötét vágószobában, hogy megtalálja a legjobb megoldásokat, képes volt színészekkel százszor gyakoroltatni egy mondatot, amíg úgy sikerült, ahogy ő elképzelte, ahhoz bezzeg volt türelme, de tíz percig turkálni a nagy üzletek zoknisfakkjaiban vagy sorban állni a pénztárnál, és kivárni, amíg az előtte fizető szép lassan elpakol a cekkerbe, tisztítónál álldogálni, amíg a kisasszony végre megtalálja az ő zakóját, miután hosszasan körbejártja a ruhákat a fém körhintán, és közben drukkolni, hogy kijött-e a lekvárfolt a hajtókaból, hát az kifejezetten fárasztotta. Nem szép dolog az ilyesmi, mert türelmesnek kell lenni, engedelmesen belesimulni a társadalomba, de hát ő ilyen, és tudta is magáról. És amikor végre túl van a vásárláson, megpláne a fizetésen, és távozik az üzletből, akkor végtelen megkönnyebbülés és elégedettség árad szét benne.

Hát sikerült!

Egyszer, egy örült, ráérős órájában, és persze pont egy repülőtéren várakozás közben kiszámolta, hogy az élete során hány órát töltött el várakozásokkal, ahogyan emberek milliárdjai, csak éppen nem számolnak utána. Ráadásul rossz vásárló, nincs benne céltudatosság, nem is mindig tudja, pontosan mit is keres, a színek persze fontosak, lehetőleg kék legyen, semmi élénk meg csi-

ricsaré, ami manapság divatos, vagy hogy biciklik vagy makimajmok legyenek rajta, kiválaszt valamit, aztán meggondolja magát, visszacseréli, de a végén már azt sem tudja, hogy eredetileg mit is akart. Végül talál két párat, eldöntötte, jó lesz. Jó meleg lesz a fázós lábára, ez a lényeg. Szeret a MOM-ba járni, kávézik, nézegeti az embereket, hódol szenvedélyének, a semmittevésnek.

Hatvanéves. Bizonyos tekintetben öregnek számít, mert mindig vannak fiatalok, akik a hatvanéveseket már szívesen kipöckölnék a világból, ő viszont úgy érzi, hogy élete sikeres korszakában van. Londonban él, független, ezt írják róla szakmai fórumok, és ez jó szó, független szakmailag és férfiként, filmeket rendez, film-történetet tanít egy angol főiskolán. Nem rendszeresen, csak hébe-hóba, egyszer-egyszer, de szeret elbűszkélkedni vele. Jól hangzik. *Professor of Film History*. Kevés érdekesebb dolog van a mozinál a világon, jó dolog benne lenni. Jól él. Szerencsés vagyok, mondta egyszer egy interjúban, de amikor a riporter visszakérdezett, hogy mit is jelent az a szó, hogy *szerencse*, akkor bajban volt. Az, hogy öregszik, nem zavarja, nem foglalkozik vele, nem érdeklik azok a divatos szakkönyvek, amiket az öregedés veszedelmeiről írnak skót tudósok, akik minden témában közismerten a legnépszerűbb szakkönyveket írják.

How to die before you live? Meg hasonlók.

Hirtelen meglátja Esztert.

Forgatókönyvi fordulat ez a *hirtelen meglátja*.

Hogyan másképp láthatta volna meg? Úgy éri, mint egy villámcsapás. Mindig ez van, amikor meglátja. Villámcsapás. Majdnem kiveri a víz, és elkapja egy szívdobogás, mintha kamasz lenne, de hát ő az nő, aki a másik fele a világban. Van erre egy kínai spirituális elmélete. Franknak mindenre van elmélete, sőt több is van, egész életünkben a saját másik felünket keressük a világban, ez az elmélet lényege, Frank meg úgy érzi, hogy Eszterben megtalálta. Ezért a villámcsapás. Megpróbálta bemutatni a filmjeiben is sokszor, hogy milyen is ez az érzés, de vagy giccses lett,

vagy melodramatikus, leginkább azonban áldrámái, a lényeg az, hogy soha nem sikerült úgy, ahogy szeretne volna. Villámcsapás. Ott állnak egymással szemben.

– Hát te? – kérdezi tőle Eszter. Ostoba kérdésnek hangzik, de hát mi más lehet ilyenkor kérdezni? A meglepetés ereje. Négy éve nem látták egymást.

– Zoknit vettem – mutatja Frank, mint valami bűnjelet, bizonyítékot arra, hogy mit is keres itt. Átöleli Esztert, egy baráti ölelésnek indul, de aztán szorosan magához húzza, nem erőszakosan, nem bántón, de mégis. Milyen finom így hozzásimulni. Milyen jó. Tulajdonképpen ilyen pillanatokért érdemes élni, minden más csak színjáték meg pótlék, hogy az idő gyorsabban múljon, amíg egyszer csak jön egy ilyen pillanat. Ráadásul véletlenül, egy budai bevásárlóközpontban. Sokszor gondolt rá, hogy milyen jó lenne vele véletlenül – aminek van egy sajátos varázsa – összefutni, de rendszerint mindig olyan emberekkel futott össze, akikkel nem akart.

– Miért nem hívsz fel, amikor itthon vagy, most mondd meg? – kérdezi Eszter. Fájdalmas a hangsúlya, őszinte, egyenes, nem számonkérő, inkább érdeklődő, de mégis inkább számonkérő. Ez a *most mondd meg*, ez olyan jellegzetes eszteri kifejezés. Érdeklődés vagy számonkérés? A hangsúlyok arányán múlik minden, szokta magyarázni a színészeinek. Mondjuk, most hatvan-negyen. Eszter úgy néz rá, hogy abból azért kiderül, hogy hiányzott neki. Inkább ötven-ötven, gondolja Frank. Miért is nem hívta? Sokféle válasz lenne, rövidebb, hosszabb, őszinte, álságos.

*

Négy éve találkoztak utoljára, 2006 októberében, akkor is csak pillanatokra. Hát azt alaposan *elbénáztam*, ez a szó jut eszébe arról a napról, de hát annyi más is elbénázott az életében, az is lehet, hogy a helyzet volt béna, mert az nem is volt igazi találkozás, csak összesodródás az Uránia moziban, Frank filmjének, az

Elhatározásnak a budapesti bemutatóján. Összefutottak. Így szokták mondani, *nahát, véletlenül találkozunk*, így szokták mondani az ismerősök, ha így összefutnak, de azért nem véletlen, Eszter imádta a mozit, és a lelke mélyén imádta Frankot, hogy lett volna véletlen. A vetítés után fogadás az emeleten. Sokan voltak, ő látta meg Esztert, átpréselte magát a sokaságon, ezen a tömör és zajos, zavaros, alkoholszagú embergyülekezeten – *premierléggör*, így mondják, amikor mindenki egyszerre beszél, és senki sem kíváncsi a másikra –, elérte Eszter kezét.

Örülök, hogy eljöttél, mondta neki a nagy hangzavarban. Eszter sötétkéék szoknyát viselt fehér blúzzal, megölelte, összeért az arcuk, még mindig a legszebb nő vagy Európában, tette hozzá. Pedig nem is hívtál meg, felelte Eszter. Bántó volt a mondat, emlékeztette Frankot, hogy megfélekedezett róla, pedig a filmjének a bemutatója volt, amire az ember csak meghívja a legközelebbi barátait és a barátai feleségeit is, és akkor Frank úgy állt ott magyarázat nélkül, ahogy most, hogy miért nem hívta fel, ha éppen itthon van. Na jó, Eszter adott egy puszit, úgy látszott, hogy nincs benne sem szemrehányás, sem sértettség, nagy volt a tolkodás, elsodródtak egymástól, még volt egy pillantása Eszternek, amiből kiderült, hogy emlékszik mindenre, a kiflivásárlásra, és Londonra is, de ez a pillanat elmúlt.

Frank követte a tekintetével, és akkor bénázta el, utána kellett volna menni, ki, az utcára, át a Rákóczi túloldalára, kitarzott kezével lefogva a járműveket, mint az amerikai filmekben a hősszerelmesek, az autósok csikorogva fékeznek, lehülyézik őt, de mindez nem számít, első a szerelem, eléri Eszter kezét, magához húzza, *The End*. De nem, csak állt ott, idegenek szorongatták a kezét, mégiscsak ő itt a főszereplő, elbénáztam, mondta magának, elbénáztam, nem a szerelmes férfi volt, hanem az ünnepest rendező, aki a bemutató közönségével folytat ostoba csevegést. Látta Esztert, egy férfival beszélgetett, egy jóképű, magas, szőke alakkal, akiről Frank azt gondolta, hogy egy svéd egyetemi tanár lehet,

vagy ilyesmi, Frank minden jóképű, középkorú férfiról azt gondolta, hogy főorvos vagy ügyvéd, de végül is mindegy volt, mert aztán a férfi mellől is elsodródott.

Még akkor is odamehetett volna hozzá, de közben egy régi osztálytársa megragadta a kezét, egy fotós arra kérte, hogy pózoljon neki, és utána már szem elől veszítette. Persze, kifogást lehet keresni, pont akkor veregette vállon Baronics, a leghíresebb magyar filmkritikus, kezét fogtak, eljött ugyan, de alaposan lehúzza majd a filmet, mert soha nem bocsátja meg neki, hogy még a főiskolás időkben elszerette előle Scheer Szilvit, Frank próbálta egyszer kimagyarázni, hogy az nem is úgy volt, de Baronics csak legyintett, hogy most már mindegy, aztán Frank azt is megkérdezte, hogy így, negyven évvel később már mi jelentősége van az egésznek, erre két héttel később, egy művészeti fórumon Frankot koncepció nélküli rendezőnek nevezte. „Egy érzés, ami sziklaszilárdan beépül az emberbe, azt lehetetlen onnan kimozdítani” – ezzel a nietzschei idézettel intézte el a dolgot magában Frank. Neki is voltak ilyen sziklaszilárd érzései, amiktől nem tudott szabadulni, értette ő ezt, de hát akkor is. Ha valaki filmkritikus, akkor legyen filmkritikus, ne pedig egy sértett túlkoros kamasz. Visszaveregette Baronics vállát, közben a saját elbénázására gondolt. *Elszalasztottam*, ez a pontos megfogalmazás.

Miss out, ahogy az angolok mondják.

Amikor hazaért a Böszörményi útra, már tudta, hogy többet ivott, mint kellett volna, lehet, hogy nem is lett volna sikeres az átkelés a Rákóczi úton, nem is örült tiszta szívből a sikernek, jön majd az éjszakai émelygés, reggel pedig a büntudat. Kibújt a fekete cipőből, amit erre az alkalomra kapott kölcsön Moncskótól, levette az öltönyt, az inget, kiment a konyhába. Kevert magának egy erősen becitromozott limonádét, mert azt hallotta egy másnaposságban gyakorlott amerikai színésztől, hogy az segít. Ült az ágy szélén gatyában és trikóban, nézegette a telefonján Eszter nevét. Az a nő, akibe szerelmes vagyok. De nem hívta fel. Majd ír

neki. Sokan élnek párhuzamos életet, de nem biztos, hogy tudnak róla, ezt írta volna, miközben tudta, hogy ez csak okoskodás. Mellébeszélés. Süket duma. Ahány ember, annyiféle szerelem és annyiféle történet.

Hülye voltam. Hülye.

Nem segített a limonádé.

Hajnalban mégis írt neki.

A sors erővonalai láthatatlanok, a jeleket pedig, amelyek a szemünk előtt vannak, sokszor nem értjük, nem is értelmezzük, mert nem szeretünk olyan dolgokkal foglalkozni, amiket nem értünk, és lehet, hogy nem is kell értenünk. Vannak párhuzamos életek. A mi életünk is ilyen. Két párhuzamos élet.

Elküldte. Kicsit ömlengős, akkor tetszett neki. Négy éve volt.

*

– Emlékszel? – kérdezi. Még mindig ott állnak a MOM-ban, a bolt bejáratánál.

– Mindenre emlékszem – feleli Eszter. – Vicces volt.

Frank tudja. A nők mindenre emlékeznek, a férfiakat meg emlékeztetik arra, hogy mindenre emlékeznek.

– Nem is válaszoltál – mondja. – Pedig milyen jól megfogalmaztam.

Eszter azt feleli, hogy jól megfogalmazta, de nem tudott mit válaszolni.

– Van egy kis időd? – kérdezi Frank.

– Persze.

Izgatott. Sokan vannak, Eszter talál egy szabad asztalt. Frank nézi. Két párhuzamos élet. Erre gondol. De az is lehet, hogy ha elkezdi mondani, vagy előáll egy új elmélettel, akkor ráborítja az asztalt. Most már egy órája beszélgetnek, jön egy második kávé, süti. Jó dumálni, ugyanúgy, olyan nyíltan, mint mindig is, és van benne valami cinkosság is. Hogy még bármi lehet.

– Gyere ki néhány napra Londonba, ha van kedved. – Merész javaslat, olyasmi, mint a Niagara fölött egy kötél en elindulni szélviharban. Nincs visszaút, és nem is keresi. – Új lakásba költöttem, van vendégszobám.

– Egy könyvön dolgozom. Fontos munka, már megígértem a kiadóknak, arra készülök. Talán majd utána.

A *talán*, az meg nem hangzik jól. A *talán*, az a bizonytalan jövő.

– Az jó – ezt préseli ki magából.

– Olvastam egy interjúdat. – Eszter ügyesen témát vált. – Azt mondtad magadról, hogy kibírhatatlan alak vagy. Még tetszelet is benne.

– Nem azt mondtam – nevet Frank. Örül, hogy Eszter olvasta. „A férfi megjelent a társaságban, és rögtön rontott a légkörön” – így írta le ezt egy forgatókönyvben képletesen, hogy a színészek megértsék, mit jelent kibírhatlannak lenni. – Jó, majdnem azt mondtam. Azt mondtam, hogy minden filmrendező kibírhatatlan. Jó, nem mindegyik. Clint Eastwood például híresen nyugodt. Hitchcock zseniális, de visszataszító ember, mindenki reszketett, aki együtt dolgozott vele. Még Anthony Perkins is, pedig ő karakán fickó volt. Azt mondta, fostam, amikor belépett.

Eszter megkérdezi, hogy sokat dolgozik-e.

– Most csináltam egy sorozatot, januárban kezdi adni a BBC, jó lett, de nem remekmű, egyszerűen csak nézhető. – Frank élvezte a beszélgetést, formába lendült, most elkezdett minden jól alakulni. Elhúzza a száját, tudja, hogy Eszterrel csak őszintén lehet beszélni, semmilyen nagyozolás nem fér bele. – Néha kommersz vagyok, egyszer te is mondtad, és van is benne valami, igen, néha kommersz.

– Mi a címe?

– Mindegy. Női dolgokról szól. *Egy család naplója*. – Frank úgy beszél róla, mintha nem is az ő filmje lenne. Szeretne imponálni Eszternek, de ha kommersz, akkor nem tud imponálni, és

legjobb, ha beismeri. Eszternek kényes ízlése van, és nyíltan megmondja, ha nem tetszik neki valami. Nem bírja a moziban a kommerszet, a giccset, az álromantikát és az öncélú szexet, a durvaságot, az erőszakot és a vontatott snitteket.

– Boldogtalan emberek?

– Lényegében – ez Frank kedvenc szava. – A boldogság és a boldogtalanság között élnek egy szigeten, aminek nincs neve.

– Frappáns – ismeri el Eszter. – Olyan Frank-féle.

– A gyerekek úgy érzik, hogy a szülők elnyomják őket, a szülőknek terhesek a gyerekek, aztán valaki kimondja az igazságot, mire úgy érzik, összedől a világ. Erről szól. Lehet, hogy kommersz. Beadtam nekik egy Anna Frank-feldolgozást is, tudod, ez nagyon régi tervem. Elképzelem, hogy mi lett volna, ha túléli a háborút. Az biztosan nem lesz kommersz.

Viszont merész.

– Az igazi film, tudod – folytatja Frank –, az *Elhatározás* volt, persze, nem is kétséges. Jancsó azt mondogatta mindig, hogy minden rendező egy filmet tud jól megcsinálni.

– Nem ezt mondta – feleli Eszter. – Azt mondta, hogy minden rendező egy filmben keresi magát.

– Úgy is jó.

– Igen, az volt a legjobb.

– Ezt adtam hozzá az egyetemes filmtörténethez – mondja.

– Tudjuk. Nagy alkotóművész vagy, Frank.

Frank körülnéz, mintha azt várná, hogy megrohanják a rajongók.

– Mit csinálsz itthon? – Eszter témát vált.

– Tervezünk egy filmet, Németországban játszódik, ahhoz néztem helyszíneket, olcsóbb a forgatás, mint ott. Meg zoknit akarom venni. Szóval komoly dolgok.

– Mi van Borival?

– Menő ügyvéd lett. Kint volt velem egy évet Londonban, jól elvöltünk, dolgozott Amerikában is.

Fontos ez most? Frank szívesen beszél a lányáról, de nincs benne olyan általános és banális elfogódottság, mint az apákban általában, és most nem is tartja fontosnak. Kettőnkéről van szó, ezt akarja mondani.

– Van képed róla?

Frank nem akarta elővenni a telefonját, nem is szokott mutogatni családi képeket, nem akar keresgélteni a fotók között, ügyetlen is az efféle keresgélésben. Vannak ismerősei, ők a profi keresők, akik pillanatok alatt elővarázsolnak képeket, és büszkék, hogy sikerült, és ő a mutogatást se szereti, főleg azért, mert mindenki ezzel szórakozik, hogy a telefonjáról fényképeket mutogat, unokák, feleségek, merre jártunk a nyáron, nézd, milyen tortát sütöttem az unokámnak. Eszter meg ő szeretnek társalogni. A jó társalgás nem egyszerű, figyelni kell a másokra, kell hozzá kíváncsiság, nem tudni, melyik a fontosabb, és milyen arányban, kell még hozzá egy kis képmutatás és egy kis szórakoztatni vágyás. A társalgás többet ér, mint a fényképmutogatás. Régen a férfiak egy-két fényképet hordtak maguknál, ez volt a társadalmi elvárás, a gyerekről meg esetleg a feleségről a briftnásban, legfeljebb azt mutogatták. Eszter is jó társalgó, gyorsan gondolkodik, nem lehet becsapni álnaiv dolgokkal, simán belelát mások agyába.

Eszter egy hirtelen mozdulattal behúzza a cipzárt a táskáján, kis táska, kék, majdnem *Midnight*, mindig ez jut eszembe, gondolja Frank.

– Mennem kell – mondja Eszter, és fel is áll.

– Nekem is – feleli ösztönösen Frank, pedig nem kell mennie sehová, valójában még szívesen maradna. A pincérnő felé pillant, hogy majd intézi a számlát. – Holnap utazom vissza Londonba, van egy új sorozatunk nagyvárosok életéről. Igyekeztünk új megközelítést keresni: ki hogyan közlekedik, mi történik, ha valaki összeesik az utcán, efféle. Majd meglátjuk, sikerül-e. Egy nagy amerikai társaságnak csináljuk, ilyenkor az a szokás, hogy megnézik az első részt, ha nem tetszik nekik, kidobják. Mexikóban

kezdünk januárban. Doku, mert játékfilmhez már nincs kedvem, és épp jókor jött ez a felkérés. Holnap lesz az első megbeszélés Londonban, tudod, ez a szokásos bemelegítés, ismerjék meg egymást a stábtagnak. Szóval csak néhány napra jöttem haza.

Frank még mindig érzi a szokásos villámcsapást. Vagy hogy ez az egész nem is történik meg. Hogy ő és Eszter véletlenül összefutnak egy budai bevásárlóközpontban.

A mozgólépcsőn összeér a válluk, Frank érzi az illatát, *fragrance*, ahogy mondta mindig viccesen, sőt *fragrance diviné*, sokszor illatok kötnek össze embereket, ez olyan illat, Eszteré, amit mindig nagyon szeretett, és amit egymillió közül felismerne, de lehet, hogy ez is csak egy kis öncsalás, egy asszony illata, akit szeretünk. De kell ez is az élethez, egy kis öncsalás, és ő be is ismeri, hogy szeret csálni. Ez az ő igazi élete, illatok, ízek, emlékek, a meg nem történt dolgokat megtörtéنتté tenni, másképp mi értelme van? Tudod, hogy még mindig szerelmes vagyok beléd, csak így, a fülébe súgja. Eszter mosolyog. Bolond vagy, mondja. Biztosan, feleli ő, *az élet igazi ízét csak a bolondok érzik*.

Lekíséri a parkolóba, Eszter fizet az automatánál.

– Zoli meghalt – előveszi a kártyáját, a gép nyomtatja a jegyet.

– Tudom. Szmorgó felhívott.

– Írhattál volna egy sort.

– Te is hívhattál volna.

– Az nem ment volna.

– Nekem se ment. Százféle dolgot leírtam magamnak, de egyik sem stimmelt volna.

– Tényleg mennem kell – mondja Eszter. – Kiállításom lesz a hétvégén.

– Gratulálok. Sikeres vagy.

– Csinos a zokni. Én is ilyet vettem volna. És lehet, hogy Ági is ilyet vett volna.

Szóval csak előkerültek. Zoli és Ági. A múlt árnyékai. Keserve-sebb, mint maga a múlt. Búcsúpuszi.

Az illata. Hogy az neki milyen fontos. Akkoriban olvasott egy bizonyos Gérard de Nerval nevű franciáról, aki 1847-ben kelt útra, hat hónap alatt bejárta Marseille-t, Nápolyt, Máltát, Kairót és Konstantinápolyt, mindent közelről megfigyelt, olyan közelről, ahogyan szinte senki más, írt egy hatszáz oldalas jegyzőkönyvet olyan részletességgel, hogy ma forгатókönyvnek is beillene, igazi kalandor volt, borzongva és lelkesedve közeledett a részletekhez, a valóság szemétdombján turkálva kereste a titkokat és a varázslatokat, Bécsbe érve kalandot kezdeményezett egy prostituálttal, megcsapta őt az *odor di femina*, az illat, amire, úgy érezte, egész életében vágyott, aztán visszatért Párizsba, már nem beszélt senkivel, jól beszívott, és felakasztotta magát.

*

Eszter örül, hogy találkoztak. Különösen, hogy így, véletlenül, így van benne varázslat. Váratlanul. Frank vonzó. Minden fotóján ez az első, ami eszébe jut. Finom pasas, igényesen öltözik, van valami különös óvatosság a járásában, szinte gyanúsán finom kezével fogja az autó kormányát, és ez a finomság mindig kiemelte őt a környezetéből, minden környezetben jól érezte magát, az illata is különleges, diszkrét, de férfiasan fanyar, ugyanaz, mint apáé. És vicces. A legváratlanabb pillanatokban tud a legviccesebb lenni. Most szemlátomást jó formában van. Egy éve kapott tőle egy rövid levelet. „Ági meghalt.” Eszter visszaírt. „Nagyon sajnálom. Biztosan nehéz.” Szerencsés véletlen, hogy így összefutottak. A *szerencse* és a *véletlen*, az élet nagy titkai. Másképpen is történhetett volna. Sokan mondják ezt. Ha ő éppen nem megy a MOM-ba aznap. Ha éppen nem akart volna Dávidnak inget nézni. Lehet, hogy a folyosón amúgy is összeakadtak volna, vagy a liftnél. Sajnálja, hogy Frank visszamegy Londonba, arra gondol, hogy sok minden másképpen is alakulhatott volna, de mégis mindennek így kellett alakulnia. „A múlt, a jelen és a jövő Pentik

Eszter és Frank András kapcsolatában.” – ez lehetne egy dolgozat címe, ha középiskolás lenne.

London előtt, Londonban és London után.

Beszáll a kocsijába, mérgelődik, amiért a kijáratnál egy fiatal pasas nehezen boldogul a parkolójegy érvényesítésével, gyerünk már, apukám, mondja türelmetlenül, pedig van ideje. Felkavarta a találkozás. Rá is csap a kormányra. Nem szívesen használja ezt a szót, hogy *felkavarta*, de mégis ez a helyes kifejezés. Frank felkavarta. Nem szívesen ismeri be még magának sem, de felkavarta. Mennyire kavarta fel? És miért? Mi jön elő benne? A múlt, így kell mondani. Vagy épphogy nem a múlt, hanem az, hogy most történik veled. A jelen. Ha valaki megkérdezné tőle, hogy mit jelent neki Frank András, mit válaszolna? Azt válaszolná, hogy találkozgatunk. Jókat dumálunk filmekről, jó történetei vannak, mindig elszórakoztat. És ez azért nem kevés. De az meg milyen hülye kérdés volt tőle, hogy „hát te?”. Meglepődött, persze. Cserbenhagyta a jó helyzetfelismerő képessége, amire olyan büszke.

Annyi minden jött elő abban a pillanatban, amikor meglátta, zoknival a kezében. Barátság, hűség, hűtlenség, viták, elutasítás, engedés, szex, minden. Huszonhét év. London. Azóta sokszor eszébe jut. Lehet két férfit is szeretni. Két másféle férfit, másért, másféleképpen. Nemcsak lehet, de kell is. Ez megnyugtatja. Ezzel az érzéssel lehet teljes az élet. *Jules és Jim*. Filmélmény. Nincs ebben semmi rendkívüli. Szinte mindennapos. Egyszerű történet. Egy rejtélyesnek bemutatott asszony két férfit – éppenséggel két jóbarátot – szeret egyszerre, és nem tud, de nem is akar választani közülük. Elfogadja, hogy két férfit szeret. Zseniális film, nincs benne semmi kimódoltság. A néző kijön a moziból, és azt gondolja, hogy van ilyen, és eszébe sem jut, hogy veled is megtörténhet. Mert a film, szokta mondani Frank, mindig mese, és a mese pedig fontosabb, mint a valóság.

Ha meg az emberrel mégis megtörténik, csodálkozik.

Szinte banális történet. Minden banális, ami másokkal is megtörtént. *Gyöngyhalászkok*. Opera. Zurga és Nadir, a két elválaszthatatlan jóbarát, fogadalmat tesznek, hogy az őszinte barátságukat semmi sem szakíthatja meg. Aztán mégis megszakítja egy nő, akibe mindketten szerelmesek. Frank egyik filmjében, az *Árulás*-ban is volt erre utalás, sőt nemcsak utalás, de több jelenet is, lényegében erről szólt a film, egy titkos szerelmi kapcsolatról, amit csak ő vett észre, és csak ő tudta, mert ez az ő titkuk, Franké és az övé, de közben ott voltak a pontosan megfogalmazott mondatok, „a legjobb barátom feleségébe vagyok szerelmes”, ez van a filmben, és folytatódik is, „egy nő nem rombolhat szét egy barátságot”, sőt még tovább is folytatódik, „tévedsz, öregem, *csak* egy nő rombolhat szét egy barátságot”. Együtt nézték meg a filmet Zolival, benne is volt a szövegben, apa és a fia beszélgettek egymással, szinte fel lehetett ismerni Imre bácsit, Eszter akkor, a film közben rápillantott Zolira, nem jön-e rá a ravaszságra, hogy Frank lényegében az ő kapcsolatukat teszi ki a vászonra, pedig megállapodtak, hogy titokban marad. Ugyan már, legyintett volna Frank, az csak egy film. Amikor már hazafelé mentek Zolival, akkor is volt benne egy különös rémület, Zoli azonban nem mondott semmit, és feltehetően nem is gondolt semmire. De mi lett volna, ha mégis? Elmondta volna Zolinak, mi történt? Az lett volna a tisztességes? Hogy valójában mi történt Londonban?

A film után írt is Franknak. „Jó film volt. Értettem.”

Pedig inkább azt kellett volna írnia, hogy cseszd meg, Frank, nem ebben állapodtunk meg.

Frank nem válaszolt.

Felidézi *azt a* találkozást. Pillanatról pillanatra. Amikor Frank kinyitotta az ajtót, beléptek a lakásba, és Frank ránézett.

Az volt a legjobb.

Szemét alak, gondolja. Persze nem szemét, de most ilyen hangulatában van. Szereti, nem is kétséges, hiányzik is, de hát valójában micsoda egy szemét alak, képes lett volna így elmenni,

szinte visszalopakodni Londonba, hogy fel sem hív, máskor meg ájuldozik, hogy mennyire hiányzom neki. Zoknivásárlásra bezeg van ideje. Kikanyarodik a garázsából, nem az Alkotás utcára fordul, amerre dolga lenne, hanem felfelé, a Böszörményi út irányába, hogy legalább így, autóból megnézze a házat, ahol Frank lakott, de ez csak egy ilyen ösztönös marhaság. Látja is őt a járdán, telefonál, lassan megy, mint akinek semmi dolga sincs, akkor meg miért mondta?

Kedveli. Sőt szereti. Mindegy. Ezek csak szavak. Mindenre emlékezik, minden percre, amit együtt töltöttek, a pingpongra, a kiflire, a Porchester Terrace-ra, Frank lakására, az ölelésére, azt is hogy elviccelte, szinte minden levélre, amit váltottak. Egy idézetet is írt, Catullustól: „a szerelem olyan erő, ami mindent legyőz.” Nem slágerszöveg, Eszter. Ez Catullus. Frank ilyeneket írogatott neki. Hosszú leveleket. Arisztophanész mítosza, aki az emberek egymás utáni vágyakozását azzal magyarázza, hogy kezdetben gömb alakú lények voltunk, kétfajta félgömbből összetéve: az egyik fél férfi, a másik fél női. Frank néha úgy csinált, mintha a filozófia történetével keresné a választ az ő kapcsolataikra. Amikor meg Indiában forgatott a hindu vallásról, akkor meg azzal szédítette, hogy milyen nagy hatással van rá az, amit ott lát, írta, ezek az emberek már évezredek óta mindent tudnak, igen, nagy hatással van rá. Egy legenda szerint, de ez is már több ezer éves, tehát nyilván nem valami kommersz divatcikk, amit el lehet adni külföldi turistáknak, ami szerint minden embert csak egyetlen másik ember ismerhet meg teljesen, és csak egyetlen ember fog úgy szeretni, mint senki más. Sokan mondjuk, hogy ismerjük magunkat, és az élet mégis tartogat számunkra meglepetéseket. Hogy találkoznak-e egymással, vagy nem, az a szerencse dolga.

Vagy Frank találta ki.

Ostromolta, legyünk őszinték, és nem is hiába.

BAH-csomópont.

A sors. Néha ellenség, néha barát. Különös kapcsolat volt ez, úgy érezte, már a legelejétől értik egymást. „Szerencse vagy Sors.” Eszébe jut Frank, amikor a londoni repülőtér épülete előtt elbúcsúztak. Csak egy percre lehetett megállni, Kiss and Fly, ez volt a táblán, el is nevték magukat. A búcsúcsók helye. Átölelte Frank vállát, de nem volt csók, ő nem szerette a látványos búcsúzásokat. Na és mi lesz velünk? – akkor ezt kérdezte Frank. Bánatos, őszinte kérdés volt. Úgy hangzott, mintha Lermontov kérdezte volna Rosztopcsina grófnőtől, a férjzett, reménytelen szerelmétől. Kedves grófnő, mi lesz velünk?

Bekanyarodik a Bocskai útra, a posta felé, egy csomagot kell átvennie. Dávid hívja, neki is el kell mondania. Jólesik kimondania Frank nevét. Amikor filmvásznon látja kiírva, akkor is ezt érzi. Jó érzés, hogy ismeri. Nem átlagos pasas, az biztos. Ilyen egyszerű. Mégis, mi lenne, ha elmondaná a fiának? Legalább a történet egy részét. Nem lehet. Még nem. Zoknivásárlás közben összeakadtunk, utána beültünk egy kávéra, ennyit mond, utána más dolgokról beszélnek, a pénteki kiállítás-megnyitásról, nem nagy történet, tulajdonképpen el sem kellene mesélnie, de Eszternek az az érzése, hogy Dávid nem figyel.

– Valami gond van? – kérdezi Eszter.

– Nincs – ez a válasz, de a hangsúlyból ő megérzi, hogy van.

– Majd személyesen.

Olyan, mint én, gondolja Eszter, rejtőzködő, szereti ő maga megoldani a gondjait.

– Milyen volt Frank?

– Majd személyesen – ez az ő válasza is.

Befejezte a beszélgetést.

Sorban áll a postán. A postán mindig sokan vannak, amikor ő megy, vagy ő mindig akkor megy, amikor sokan vannak. Türelmetlen.

Felkavarta. Mi a legerősebb emléke, ami mindig előjön? A szex Londonban, ez adódna, de neki inkább apró dolgok. A kiflivá-

sárlás. Sokat jelent neki ez a szó. *Kiflivásárlás*. Bezárja az autót, elsétál a boltba. Ott sosincs sorban állás. Szüksége van egy kis levegőre. Néhány száz méter gyalog. András és a zoknija, ez jut megint eszébe. Híres filmrendező, másrészt, ahogy ott állt a zoknival a kezében, olyan kisfiús volt. Ez az. Ez a felkavarás. Persze, biztosan Ági vett meg neki mindent, ő volt a civil a házasságban, ő biztosan nem hagyta volna el a zoknit a kávéházban, ő volt a mindent-elintéző asszony, ahogy ő, Eszter is ilyen.

Ilyen vagyok, mindig is ilyen voltam. Törődő. Ezt mondják. Ilyen lány az, aki anya nélkül nő fel. Törődő lesz. Most már negyedik éve él egyedül, nem okoz gondot neki, megszokta, ez a természetes, igaz, hogy nem tudja éppenséggel gyakorolni a törődést, de azt is tudja, hogy az ember lényegében egész életében egyedül van, csak elrejt a magányát a családban, a házasságban, a munkában, a szórakozásban, mások az italban és a szexben, ő igazából egyikben sem talált soha igazi menedéket.

Mi van legbelül?

Az egyedüllét. Mi más?

Hazaér.

Zoli halála után lakást cserélt, nem azonnal, nem is akart vele foglalkozni egy ideig, aztán egyszer csak rászánta magát. Megvált Zoli irataitól, a rajzasztalától, a szekrényétől, a ruháitól. Dáviddal együtt csinálták, szóltanul csomagoltak naphosszat a lakásban. Amikor talált egy olyan lakást, ami pontosan megfelelt neki, érzelmek nélkül bezárta maga mögött az ajtót, átadta a kulcsot a vevőnek, és soha többé nem járt arra. Úgy számolt, hogy már nem lesz tartós kapcsolata az életében, és nem is bánkódott miatta. Persze, voltak kezdeményezések, mindenféle, az ilyesmiben leleményesek a férfiak. Nyíltak, burkoltak, áttételesek, mindent bevetnek. Pedrot Iván például, őt szokta emlegetni, az egyik művészeti folyóirat főszerkesztője. Először kedveskedő volt, majd jöttek a határozott célzások, vacsora, színház, szakmai konferenciák, hétvége Bécsben, milyen kár, gondolta Eszter, hogy közben állan-

dóan a hódításon járt az esze. Rosszul ismer engem, Iván, mondta neki, amikor lepatintotta. Pedig vagány volt és humoros, biztosan jó az ágyban, annak, akinek ez kell. De Eszternek a vonzalom kell. És nemcsak egyszerű vonzalom. Megsemmisítő vonzalom. Megvolt Zolival, megvan Andrással.

Kaiser Ottó hívja, üzen, hogy majd később. Kaiser visszaüzen, akkor szerda délelőtt a galériában találkoznak. Csak fél mondat, de Eszter mindig odavan, ha beszélhet vele. Ez a legértékesebb az életben, szokta magyarázni Dávidnak, ilyen emberekkel találkozni. A legnagyobb magyar fotós, teszi mindig hozzá. Ő fedezett fel, ezt is mindig hozzáteszi. Akkor ő még magazinoknak és divatlapoknak fotózott, „több van magában”, mondta neki, és komolyan is gondolta. Erős szakmai kapcsolat lett. A sors építőkövei, ez is egy Frank-duma. Lepakol a konyhában. Nézi a telefonját. Mexikó. Különös dolog az emlékek csatlakozása. A párhuzamosok, szokás szerint. Kap egy felkérést egy rádióinterjúra, a pénteki kiállításról.

Holnap reggel kilenckor, Kazal Erzsébet.

Frank nem üzen. De hát mit is üzenne? Kurva Frank. Jó volt látni. Olyan volt, mint régen. Olyan jó. Már az első pillanatban olyan volt, mintha előző nap váltak volna el, ahogy ott állt a zoknival a kezében. Olyan *frankos* volt. Huszonhét éve ismerik egymást, és milyen ritkán voltak kettesben. A Szamosban, aznap, mikor Frank megmondta neki. Aztán a kiflivásárlásnál és Londonban is.

*

Frank filmjének, az *Árulásnak* volt a bemutatója. Éppen négy éve. Egyedül ment, mert Lackner Zita, az egyetlen barátnője, az állandó mozi- és színházpartner, az utolsó pillanatban lemondta.

Érdekelte a film, vagy csak szeretett volna találkozni Frankkal? A dolgokat nem lehet így szétválasztani és összerakni. Jó volt